

memo

aan: Gemeente Ommen
van: SAB
projectnummer: 230302
datum: 22 november 2023
betreft: Quick scan geurhinder omgevingsplan Beerzerveld

De gemeente Ommen heeft het voornemen om te komen tot een dorpsuitbreiding van Beerzerveld. In navolgende afbeelding is het plangebied rood omkaderd. Het voornemen is om hier woningen te realiseren.



Plangebied rood omkaderd

Het plangebied bevindt zich aan het noordwestelijke rand van de kern Beerzerveld, dat ten oosten van Ommen ligt. In de omgeving van het plangebied zijn veehouderijen gelegen.

Daarom dient in het kader van de Omgevingswet en een evenwichtige toedeling van functies aan locaties onderzocht te worden of veehouderijen door het plan niet in hun rechten worden geschaad en of er ter plaatse van de nieuw te realiseren geurgevoelige objecten sprake is van een acceptabel woon- en leefklimaat.

In deze quick scan agrarisch geur wordt geïnventariseerd welke veehouderijen in de omgeving van het plangebied liggen, en waar mogelijke belemmeringen liggen. Tevens wordt onderzocht of ter plaatse van de planontwikkeling op voorhand een acceptabel woon- en leefklimaat kan worden gegarandeerd als gevolg van de voorgrond- en achtergrondbelasting. Indien dit niet op voorhand uit te sluiten is, worden er mogelijk vervolgonderzoeken aanbevolen waarbij een berekening van de voor- en achtergrondbelasting plaatsvindt.

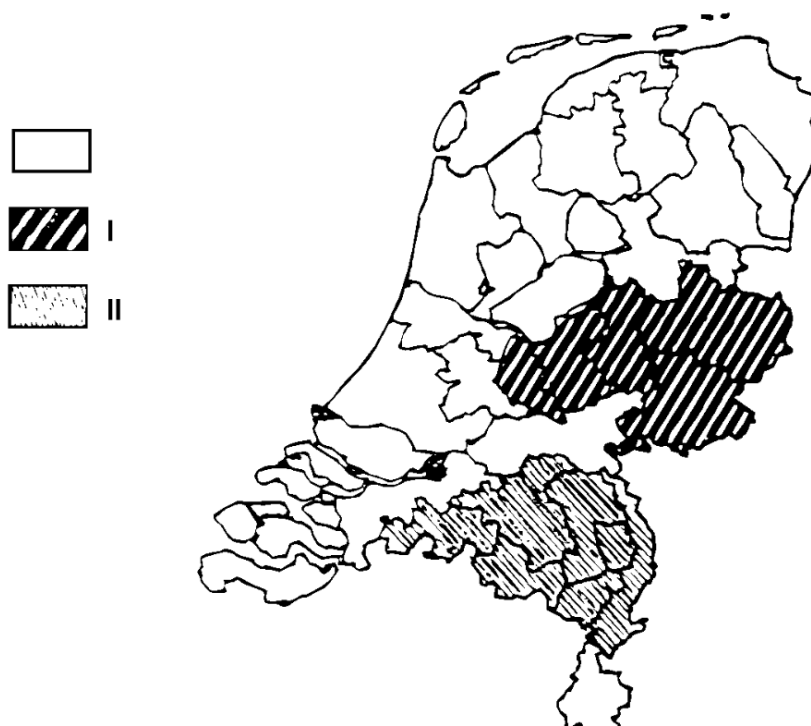
NORMEN EN AFSTANDEN

BEBOUWINGSCONTOUR

Het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) introduceert een bebouwingscontour geur, die door de gemeenteraad in het omgevingsplan dient te worden vastgesteld, maar uitsluitend voor zover het omgevingsplan regels bevat voor zuiveringstechnische werken, het houden van landbouwhuisdieren in een dierenverblijf en andere agrarische activiteiten. Binnen de bebouwingscontour geldt een hoger beschermingsniveau voor geur. Een omgevingsplan moet een bebouwingscontour geur aanwijzen rond stedelijk gebied. Stedelijk groen aan de rand van de bebouwing van stedelijk gebied en lintbebouwing langs wegen, waterwegen of waterkeringen kunnen binnen de bebouwingscontour worden opgenomen.

CONCENTRATIEGEBIED

Binnen Nederland zijn er twee gebieden aangewezen waar vanwege de grote concentratie veehouderijen hogere geurwaarden zijn toegestaan. Een concentratiegebied is in ieder geval gebied I en gebied II, bedoeld in bijlage I bij de Meststoffenwet (artikel 5.108 Bkl). Daarnaast kan een omgevingsplan een concentratiegebied aanwijzen. In dat geval wordt de geometrische begrenzing van een concentratiegebied in het omgevingsplan vastgelegd.



Concentratiegebieden 1 en 2 volgens bijlage I van de Meststoffenwet

GEUR DOOR HET HOUDEN VAN LANDBOUWHUISDIEREN IN EEN DIERENVERBLIJF

Bij het houden van landbouwhuisdieren in een dierenverblijf zijn voor het aspect agrarisch geur twee verschillende invalshoeken die onderzocht moeten worden vanuit de wetgeving. De milieurechten en planologische rechten van de veehouderij. Hiernaast moet het woon- en leefklimaat bij het geurgevoelig object worden vastgesteld. De regelgeving voor wat betreft agrarisch geur staat omschreven in het Bkl.

Het Bkl vormt het toetsingskader voor de geurhinder vanuit veehouderijen bij de beoordeling van aanvragen om vergunning. Het Bkl stelt normen aan de geurbelasting van veehouderijen op geurgevoelige objecten en stelt minimale afstanden vast van veehouderijen tot geurgevoelige objecten. Deze normen en afstanden zijn afhankelijk van het type veehouderij, de locatie, waarbij verschillen bestaan tussen zogeheten concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden, en ook tussen binnen en buiten de bebouwingscontour.

Een geurgevoelig object is een gebouw dat is bestemd voor en geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf. Tuinen vallen dus niet onder de noemer geurgevoelige objecten. In het Bkl wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende geurgevoelige objecten:

- woningen (standaard geurnormen);
- bedrijfswoning bij een andere veehouderij (enkel vaste afstanden);
- voormalige bedrijfswoning die op of na 19 maart 2000 geen onderdeel meer was van een andere veehouderij (enkel vaste afstanden);
- ruimte-voor-ruimte-woningen (enkel vaste afstanden).

Landbouwhuisdieren met of zonder geuremissiefactor

Onder het houden van landbouwhuisdieren wordt verstaan het exploiteren van een veehouderij, bedoeld in artikel 3.200 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Landbouwhuisdieren met een geuremissiefactor zijn landbouwhuisdieren waarvoor bij ministeriële regeling een emissiefactor voor geur is vastgesteld en die vallen binnen een van de volgende diercategorieën:

- a. varkens, kippen, schapen of geiten;
- b. als deze worden gehouden voor de vleesproductie:
 1. rundvee tot 24 maanden;
 2. kalkoenen;
 3. eenden; of
 4. parelhoenders.

Landbouwhuisdieren zonder geuremissiefactor zijn landbouwhuisdieren waarvoor bij ministeriële regeling geen emissiefactor voor geur is vastgesteld.

Normen en vaste afstanden

In het Bkl worden twee soorten dieren onderscheiden. Dieren met een geuremissiefactor en dieren zonder een geuremissiefactor.

- Dieren met een geuremissiefactor noemen we Odour Unit-dieren (ou-dieren). Met behulp van de geuremissiefactor kan de geurbelasting van deze dieren op een geurgevoelig object worden berekend. Het totaal aantal dieren en het stalsysteem bepaalt de emissie.
- Dieren zonder een geuremissiefactor noemen we vaste afstand dieren (va-dieren). Voor deze dieren geldt een vaste afstand vanaf het emissiepunt van een dierenverblijf tot de gevel van een geurgevoelig object. Deze vaste afstand staat los van het dierenaantal.

Geur landbouwhuisdieren met geuremissiefactor

Een omgevingsplan dat het houden van landbouwhuisdieren met een geuremissiefactor toelaat, bevat als waarde voor de toelaatbare geur door die activiteit op een geurgevoelig gebouw de standaardwaarde. Het omgevingsplan kan een lagere of hogere waarde bevatten dan de standaardwaarde, mits die waarde niet hoger is dan de grenswaarde. In navolgende tabel zijn de standaardwaarde en grenswaarde weergegeven voor een standaard geurgevoelig gebouw (afgeleid uit artikel 5.109 Bkl).

Standaard- en grenswaarde toelaatbare ouE/m³ als 98-percentiel door houden landbouwhuisdieren met geuremissie op een standaard geurgevoelig gebouw

Bebouwingscontour en concentratiegebied	Standaardwaarde	Grenswaarde
<i>Binnen bebouwingscontour en buiten concentratiegebied</i>	2,0 ouE/m ³	8,0 ouE/m ³
<i>Binnen bebouwingscontour en binnen concentratiegebied</i>	3,0 ouE/m ³	14,0 ouE/m ³
<i>Buiten bebouwingscontour en buiten concentratiegebied</i>	8,0 ouE/m ³	20,0 ouE/m ³
<i>Buiten bebouwingscontour en binnen concentratiegebied</i>	14,0 ouE/m ³	35,0 ouE/m ³

Naast de standaard geurgevoelige gebouwen zijn er ook geurgevoelige gebouwen waarvoor vaste afstanden gelden. Deze vaste afstanden zijn in navolgende tabel weergegeven (afgeleid uit artikelen 5.110 en 5.111 Bkl).

Afstand door houden landbouwhuisdieren met geuremissie op een andere geurgevoelig gebouwen

Soort gebouw	Binnen of buiten bebouwingscontour	Afstand
Geurgevoelig gebouw met functionele binding met dierenverblijf	Binnen	100 m
Geurgevoelig gebouw met functionele binding met dierenverblijf	Buiten	50 m
Geurgevoelig gebouw dat op of na 19 maart 2000 heeft opgehouden een functionele binding te hebben met dierenverblijf	Binnen	100 m
Geurgevoelig gebouw dat op of na 19 maart 2000 heeft opgehouden een functionele binding te hebben met dierenverblijf	Buiten	50 m
Ruimte-voor-ruimtewoning	Binnen	100 m
Ruimte-voor-ruimtewoning	Buiten	50 m

Geur landbouwhuisdieren zonder geuremissiefactor

In een omgevingsplan dat het houden van landbouwhuisdieren zonder geuremissiefactor toelaat, wordt tot een geurgevoelig gebouw ten minste een vaste afstand aangehouden. In het omgevingsplan kan een afstand worden aangehouden die kleiner is dan de vaste afstand. De ruimte-voor-ruimte-woning is hierop een uitzondering. De afstanden zijn weergegeven in navolgende tabel (afgeleid uit artikelen 5.112 en 5.115 Bkl).

Afstand door houden landbouwhuisdieren zonder geuremissie op geurgevoelige gebouwen.

Soort gebouw	Afstand	Ondergrens afstand
Geurgevoelig gebouw gelegen binnen bebouwingscontour	100 m	50 m
Geurgevoelig gebouw gelegen buiten bebouwingscontour	50 m	25 m
Ruimte-voor-ruimte-woning binnen bebouwingscontour	100 m	n.v.t.
Ruimte-voor-ruimte-woning buiten bebouwingscontour	50 m	n.v.t.

GEUR DOOR ANDERE AGRARISCHE ACTIVITEITEN

Voor andere agrarische bedrijfsactiviteiten dan het huisvesten van dieren, denk hierbij aan opslaan van (vaste of drijf)mest, kuilvoer en vaste bijvoedermiddelen, substraatmateriaal, groenafval en voorzieningen voor biologisch behandelen van dierlijke meststoffen, gelden vaste afstanden. De afstand wordt bepaald of het geurgevoelig object binnen of buiten de bebouwingscontour geur is gelegen. In navolgende tabel zijn de vaste afstanden weergegeven (afgeleid uit artikelen 5.120, 5.121, 5.122, 5.124 en 5.125 Bkl).

Diverse afstanden tot een geurgevoelig gebouw

Categorie	Afstand binnen contour	Afstand buiten contour
Opslaan van vaste mest met een totaal volume van ten hoogste 600 m ³ , champost of dikke fractie	100 m	50 m
Opslaan van gebruikt substraatmateriaal van plantaardige oorsprong	100 m	50 m
Opslaan van kuilvoer of vaste bijvoedermiddelen	50 m	25 m
Voorziening voor het biologisch behandelen van dierlijke meststoffen voor of na het vergisten	100 m	50 m
Composteren of opslaan van groenafval	100 m	50 m

Voor de afstand tot een geurgevoelig gebouw bij geur door het opslaan van drijfmest, digestaat of dunne fractie in een mestbassin met een gezamenlijke oppervlakte van ten hoogste 750 m² of een gezamenlijk volume van ten hoogste 2.500 m³ zijn andere aspecten bepalend, deze zijn in navolgende tabel weergegeven (afgeleid uit artikel 5.123 Bkl).

Afstand drijfmest, digestaat en dunne fractie tot een geurgevoelig gebouw

Categorie	Afstand tot een geurgevoelig gebouw	
	Zonder functionele binding met dierenverblijf in directe omgeving	Met functionele binding met dierenverblijf in directe omgeving
Gezamenlijke oppervlakte minder dan 350 m ²	50 m	25 m
Gezamenlijke oppervlakte 350 m ² tot en met 750 m ²	100 m	50 m

WOON- EN LEEFKLIMAAT

In een omgevingsplan wordt rekening gehouden met de geur door activiteiten op geurgevoelige gebouwen. Een omgevingsplan voorziet erin dat de geur door een activiteit op geurgevoelige gebouwen aanvaardbaar is (artikel 5.92 Bkl). De term 'aanvaardbaar' is een codificatie van de in de jurisprudentie ontwikkelde norm dat sprake moet zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. De gemeente heeft vermoedelijk evenals naar huidig recht een vrij grote beoordelingsvrijheid bij de wijze waarop ze hieraan invulling geeft. Er is immers sprake van rekening houden met een open norm.

Wanneer terug gevallen wordt op beoordelingsmethode van voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet, wordt de "Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij – Aanvulling: Bijlagen 6 en 7." Aangehouden. In deze handreiking is een relatie gegeven tussen de voor- en achtergrondbelasting en de geurhinder weergegeven voor een concentratiegebied en een niet-concentratiegebied. De relaties zijn opgenomen in navolgende tabellen.

Milieukwaliteitseisen volgens Handreiking Wgv voor een concentratiegebied

Milieukwaliteit	Geurgehinderden [%]	Voorgrondbelasting [ou _E /m ³]	Achtergrondbelasting [ou _E /m ³]
Zeer goed	<5	<1,5	< 3
Goed	5 - 10	1,5 – 3,5	3 - 7
Redelijk goed	10 - 15	3,5 – 6,5	7 - 13
Matig	15 - 20	6,5 - 10	13 - 20
Tamelijk slecht	20 - 25	10 - 14	20 - 28
Slecht	25 - 30	14 - 19	28 - 38
Zeer slecht	30 - 35	19 - 25	38 - 50
Extreem slecht	> 35	> 25	> 50

Milieukwaliteitseisen volgens Handreiking Wgv voor een niet-concentratiegebied

Milieukwaliteit	Geurgehinderden [%]	Voorgrondbelasting [ou _E /m ³]	Achtergrondbelasting [ou _E /m ³]
Zeer goed	<5	<0.5	< 1,5
Goed	5 - 10	0,5 – 1,5	1,5 – 3,5
Redelijk goed	10 - 15	1,5 - 3	3,5 – 6,5
Matig	15 - 20	3 – 4,5	6,5 - 10
Tamelijk slecht	20 - 25	4,5 – 6,5	10 - 14
Slecht	25 - 30	6,5 – 8,5	14 - 19
Zeer slecht	30 - 35	8,5 - 11	19 - 25
Extreem slecht	> 35	> 11	> 25

GEZONDHEID

Overheden moeten bij het ontwikkelen van gebieden zo vroeg mogelijk nadenken over het realiseren van een gezonde fysieke leefomgeving. Zij kunnen eigen gezondheidsambities vastleggen en uitwerken in verschillende instrumenten van de Omgevingswet.

Om de gezondheidseffecten van ruimtelijke ontwikkelingen te toetsen kan gewerkt worden met GES-scores, oftewel de Gezondheidseffectscreening. De GES-methode vertaalt de hoogte van de milieubelasting naar een milieugezondheidskwaliteit en bijbehorende GES-score en kleur.

De milieugezondheidskwaliteit en GES-score variëren van 'zeer goed' (0) tot 'onvoldoende' (6) en 'zeer onvoldoende' (8).

GES-score	Milieugezondheidskwaliteit	Kleur	RGB-code
1	Goed	Groen	000-153-000
2	Redelijk	Groengeel	220-248-010
3	Vrij matig	Geel	255-255-000
4	Matig	Geeloranje	255-210-000
5	Zeer matig	Oranje	255-165-000
6	Onvoldoende	Rood	255-000-000
7	Ruim onvoldoende	Roodpaars	192-000-000
8	Zeer onvoldoende	Donkerpaars	128-000-128

De GES-methode maakt bij de indeling van GES-scores geen onderscheid in gebieden zoals binnen of buiten een bebouwingscontour of binnen of buiten een concentratiegebied. De GES-scores zijn gebaseerd op het percentage (ernstig) gehinderden in niet-concentratiegebieden. In deze gebieden is het percentage (ernstig) gehinderden hoger dan in concentratiegebieden bij gelijke geurbelastingen. Hierbij wordt de dosis-effect relatie van de voorgrondbelasting aangehouden. Er wordt daarmee gekozen voor de dosis-effectrelatie, die relatief de hoogste hinderpercentages geeft. Een GES-score 6 en een onvoldoende milieugezondheidskwaliteit wordt aan een geurbelasting van 6 ouE/m³ toegekend.

Voor veehouderijen, inclusief pelsdieren, leidt dit tot de volgende GES-scores:

Geur belasting (P98 ge/m ³) LTFD	Geur belasting (P98 ouE/m ³) NNM of V-Stacks	Hinder (%)	Ernstige hinder (%)	Pelsdieren afstanden (m)	GES-score
0	0	0	0		0
0 – 1	0 – 1	0 – 5	0		1
1 – 7	1 – 5	5 – 20	0 – 3		3
7 – 10	5 – 6	20 – 25	3 – 5	Afstand II – Afstand I	4
10 – 22	6 – 14	25 – 39	5 – 8	≤ Afstand II	6
≥ 22	≥ 14	≥ 39	≥ 8		7

BEREKENEN VAN DE GEURSITUATIE OF GEURBELASTING

Om de geursituatie van een veehouderij of de geurbelasting op gevoelige objecten of bebouwingscontour te achterhalen wordt gebruik gemaakt van rekenmethodes waar de voorgrondbelasting of achtergrondbelasting berekend wordt.

VOORGRONDBELASTING

De voorgrondbelasting is de geurbelasting veroorzaakt door de veehouderij die voor een geurgevoelig object dominant is. Het rekenmodel V-Stacks vergunning berekent de geurbelasting van een individuele veehouderij op omliggende woningen. De uitkomsten gebruikt het bevoegd gezag om te toetsen of een veehouderij voldoet aan de maximaal toegestane geurbelasting en wat de geurbelasting is een geurgevoelig object nabij de veehouderij.

ACHTERGRONDBELASTING

De achtergrondbelasting is de totale geurbelasting van alle veehouderijen in de omgeving van een geurgevoelig object. Het rekenmodel V-Stacks gebied kunnen gemeenten gebruiken om de achtergrondbelasting van geur te berekenen. Het is een hulpmiddel bij het ontwikkelen van een gebiedsvisie, het maken en vaststellen van een geurverordening en te bepalen wat het woon- en leefklimaat is van nieuwe ontwikkelingen.

TOELICHTING EN LOCATIE PLAN

Het plangebied bevindt zich aan het noordwestelijke rand van de kern Beerzerveld wat is gelegen in het oostelijke puntje van de gemeente Ommen. De aangrenzende gronden zijn in overgrote meerderheid bestemd voor agrarische doeleinden. In navolgende afbeelding zijn een aantal varianten opgenomen waaruit het definitieve stedenbouwkundig plan zal worden opgebouwd.



LOCATIE IN RELATIE TOT NORMEN EN AFSTANDEN

De locatie is gelegen in de gemeente Ommen. Deze gemeente valt in een concentratiegebied (conform de Meststoffenwet bijlage 1). Verder ligt de locatie momenteel in het buitengebied, maar wordt onderdeel van de bebouwde kom, zodoende zal er sprake zijn van het bouwen binnen een bebouwingscontour voor geur.

De gemeente Ommen heeft ten tijde van het opstellen van deze rapportage geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de Wet geurhinder en veehouderij bood om, binnen bandbreedtes, af te wijken van wettelijke normen. Derhalve zal voor onderhavige locatie worstcase uitgegaan worden van een locatie binnen een bebouwingscontour voor geur en gelegen in een concentratiegebied.

Daarmee worden de volgende normen en afstanden gehanteerd voor deze locatie:

- 3,0 ouE/m³ voor ou-dieren
- 100 meter voor va-dieren

OMLIGGENDE VEEHOUDERIJEN

De omliggende veehouderijen worden altijd op verschillende schaalniveaus bekeken, namelijk op een afstand van:

- 2.000 meter; eventueel van invloed voor de achtergrondgeurberekening (ou-dieren);
- 500 meter; om te kijken naar de milieurechten en planologische rechten van veehouderijen met ou-dieren (voorgroundgeurberekening, omgekeerde werking), en;
- 100 meter; om te kijken naar de milieurechten en planologische rechten veehouderijen met va-dieren (vaste afstand, omgekeerde werking).



Plangebied met de contouren van 100 m (binnenste cirkel), 500 m (tweede cirkel) en 2000 m (buitenste cirkel).

Binnen de contouren uit voorgaande afbeelding zijn diverse veehouderijen aanwezig. In navolgende tabel zijn de veehouderijen weergegeven en daarbij vermeld of er sprake is van dieren met en/of zonder vastgestelde geuremissiefactor en wat de afstand is tot de rand van het plangebied.

Veehouderijen in de omgeving van het plangebied

Adres	Dieren met geuremissie	Afstand tot plangebied
Westerweg 56, 768 5PM Beerserveld	nee	620 m
Beerzerhaar 14A, 7685 PP Beerserveld	nee	860 m
Stenendijk 1, 7685 PE Beerserveld	nee	890 m
1e Polderweg 14, 7685 PN Beerserveld	ja	900 m
Polderweg 18, 7685 RA Beerserveld	nee	1.190 m
Zwarteweg 3, 7736 PR Beerze	nee	1.190 m
Hammerdijk 1 / 1A, 7685 SB Beerserveld	ja	1.320 m
Polderweg 8, 7686 AD Geerdijk	ja	1.390 m
Hammerdijk 4, 7681 SJ Vroomshoop	ja	1.520 m
Kloosterdijk 1B, 7692 PH Marienberg	ja	1.700 m
Stenendijk 5, 7685 PE Beerserveld	beide	1.730 m
Kanaalweg-Oost 7, 7692 PE Marienberg	beide	1.740 m
Kolenmieten 33, 7686 AC Geerdijk	ja	1.790 m
Kloosterdijk 114, 7685 PZ Beerserveld	nee	1.810 m

Uit voorgaande tabel blijkt dat er geen veehouderijen zijn gelegen binnen 100 meter van het plangebied. Er worden zodoende geen veehouderijen belemmerd in hun mogelijkheden met het oog op vaste afstanden. Binnen 500 meter zijn eveneens geen veehouderijen gevestigd, zodoende hoeven er geen voorgrondgeurberekeningen gemaakt te worden. Er zijn echter wel diverse veehouderijen met dieren waarvoor een geuremissie is vastgesteld gevestigd binnen 2.000 meter van het plangebied. Zodoende zal door middel van een achtergrondgeurberekening moeten blijken wat de geurbelasting is op het plangebied.

CONCLUSIE

In Beerzerveld bestaat het voornemen om de kern aan de noordwestelijke dorpsrand uit te breiden met woningen (geurgevoelige objecten). In de omgeving van het plangebied zijn veehouderijen gelegen. Om mogelijke knelpunten op gebied van geur is daarom een quick scan geurhinder uitgevoerd.

Uit de quick scan komt naar voren dat er geen veehouderijen zijn gelegen binnen 100 meter van het plangebied. Er worden zodoende geen veehouderijen belemmerd in hun mogelijkheden met het oog op vaste afstanden. Binnen 500 meter zijn eveneens geen veehouderijen gevestigd, zodoende hoeven er geen voorgrondgeurberekeningen gemaakt te worden. Er zijn echter wel diverse veehouderijen met dieren waarvoor een geuremissie is vastgesteld gevestigd binnen 2.000 meter van het plangebied.

Door middel van een achtergrondgeurberekening zal moeten worden vastgesteld wat de geurbelasting is op het plangebied om te kunnen beoordelen of de geur door de aanwezige activiteiten op de beoogde geurgevoelige gebouwen aanvaardbaar is.